

Yayın Geliş Tarihi: 07.03.2023

Yayına Kabul Tarihi: 17.04.2023

Online Yayın Tarihi: 15.06.2023

<http://dx.doi.org/10.16953/deusosbil.1261519>

Dokuz Eylül Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
Cilt: 25, Sayı: 2, Yıl: 2023 Sayfa: 480-498
E-ISSN: 1308-0911

Araştırma Makalesi

TÜRKİYE’DE SİGORTA ARAŞTIRMALARININ GENEL GÖRÜNÜMÜ: DOKTORA TEZLERİNİN İÇERİK ANALİZİ

Behlül ERSOY*

Hasan MERAL**

Öz

Türkiye’de sigortacılık son yıllarda dikkate değer bir büyüme performansı göstermiş, bu da onu araştırmacılar için önemli bir çalışma alanı haline getirmiştir. Sigorta alanında yazılan doktora tezleri, Türkiye’de sigortacılığın mevcut durumu ve gelişim potansiyeli hakkında değerli bilgiler sağlamaktadır. Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de sigorta alanındaki doktora araştırmalarının mevcut görünümünü sunmak ve daha fazla araştırma yapılması gereken alanları belirlemektir. Bu amaçla sigorta alanında yapılmış olan 161 doktora tezi içerik analizi yöntemi ile incelenmiş; bu alandaki ortak temalar, araştırma eğilimleri ve araştırmada tercih edilen metotlar hakkında sistemli bir analiz yapılmıştır. Sonuçlar Türkiye’de sigorta alanında yapılan doktora tezlerinin ağırlıklı olarak iş geliştirme, mevzuat, sigorta sözleşmesi ve fiyatlandırma konularına odaklandığını göstermektedir. Tezlerde çoğunlukla nitel analiz yöntemleri tercih edilirken son yıllarda nicel ve karma analiz yöntemleri de kullanılmıştır. Ayrıca sigorta alanındaki doktora tezlerinin sayısı son on yılda önceki yıllara göre dramatik bir şekilde artmıştır. Çalışma, Türkiye’de sigorta araştırmaları alanında ilerleme kaydedilebilmesi için sigortacılık alanında uzmanlaşmış çalışmalara öncelik verilmesi, veriye dayalı ampirik çalışmaların artırılması, üniversite-sanayi işbirliğinin güçlendirilmesi ve yabancı dil yeterliliğinin teşvik edilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Sigorta, Sigorta Araştırmaları, Doktora Tezi, Literatür İncelemesi.*

Bu makale için önerilen kaynak gösterimi (APA 6. Sürüm):

Ersoy, B. & Meral, H. (2023). Türkiye’de sigorta araştırmalarının genel görünümü: Doktora tezlerinin içerik analizi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25 (2), 480-498.

* Dr. Öğretim Üyesi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Bozüyük Meslek Yüksekokulu, Finans Bankacılık ve Sigortacılık Bölümü, ORCID: 0000-0003-2498-2988, behlul.ersoy@bilecik.edu.tr.

** Dr. Öğretim Üyesi, Marmara Üniversitesi, İslam Ekonomisi ve Finansı Enstitüsü, ORCID: 0000-0002-2079-0674, hasan.meral@marmara.edu.tr.

Bu çalışma için etik kurul onayına ihtiyaç duyulmamıştır.

THE OVERVIEW OF INSURANCE RESEARCH IN TURKEY: CONTENT ANALYSIS OF DOCTORAL DISSERTATIONS

Abstract

In recent years, the insurance industry in Turkey has shown remarkable growth performance, which has made it an important area of research for researchers. Doctoral dissertation on insurance provides valuable information about the current state and development potential of the insurance industry in Turkey. The aim of this study is to present the current outlook of doctoral dissertations in the field of insurance in Turkey and to identify areas that require further research. For this purpose, 161 doctoral dissertations on insurance were examined by content analysis method and a systematic analysis was made on common themes, research trends and preferred methods. The results showed that doctoral dissertation on insurance in Turkey primarily focus on topics related to business development, legislation, insurance contract, and pricing. Qualitative analysis was mostly preferred method, while quantitative and mixed analysis methods had also been used in recent years. Moreover, the number of doctoral dissertations in the field of insurance had dramatically increased in the last decade compared to previous years. The study suggests that in order to progress in the field of insurance research in Turkey, there should be a prioritization of specialized studies within the field of insurance, an increase in data-driven empirical studies, a strengthening of university-industry collaboration, and the promotion of foreign language proficiency.

Keywords: *Insurance, Insurance Research, Doctoral Dissertation, Literature Review.*

GİRİŞ

Sigorta, risklerin günden güne arttığı ve çeşitlendiği dünyada bireylere ve kurumlara önemli bir finansal koruma sağlar. Sigorta sektörü bireylerin ve kurumların sahip olduğu varlıkları teminat altına almakla kalmaz, aynı zamanda küresel ticaretin gelişimini destekleyen teminat ve hasar ödeme süreçlerinde de önemli bir rol oynar (Baştürk, 2016, s. 216). Denilebilir ki sigortacılık üstlendiği fonksiyonlar açısından modern dünyada ekonomik kalkınmanın kilit bir bileşenidir (Liedtke, 2007). Sigortacılık son yıllarda, teknolojik ilerlemeler, sosyoekonomik değişimler ve finansal koruma ihtiyaçlarındaki artış nedeniyle önemli bir büyüme performansı göstermiştir. Bu durum da araştırmacıların sigorta alanına olan ilgisini artırmıştır. Literatür incelemeleri, son yıllarda sigortayla ilgili bilimsel yayınların sayısında dikkate değer artış yaşandığını göstermektedir (Aziz & Suhardi, 2020; Kalfın vd., 2022; Talonen, 2016)

Sigorta alanındaki önemli araştırma türlerinden birisi de lisansüstü tezlerdir. Doktora ve yüksek lisans tezleri, sigortacılığın mevcut durumu ve gelişim potansiyeli hakkında değerli bilgiler sağlamaktadır. Ancak bu çalışmaların çok sayıda araştırmacı tarafından, farklı başlıklarda ve çeşitli yöntemler kullanılarak yapılmış olması,

literatüre ilişkin genel bir görünüm elde etmeyi zorlaştırmaktadır. Bu alanda yapılacak bir literatür incelemesi, araştırmaların mevcut durumunu, gelişim trendini ve literatürdeki boşlukları belirlemesi açısından önemlidir (Booth vd., 2021).

Sigortacılığın 200 yıla yakın süredir kurumsal olarak uygulandığı bir ülke olan Türkiye’de, sigortayla ilgili fikri tartışmalar 19. yüzyıla kadar uzanmaktadır (Akbulut, 2014; Atar, 2023). Bu alanda hazırlanmış ilk doktora tezi ise 1965 yılında yayımlanmıştır. Aradan geçen yaklaşık 60 yıllık sürede, Türkiye’de sigortacılık dikkate değer bir gelişim göstermiş, bu gelişim akademik araştırmalara da yansımıştır. 01.04.2023 tarihi itibarıyla sigorta alanındaki lisansüstü tezlerin sayısı; doktora düzeyinde 230, yüksek lisans düzeyinde 1411 olmak üzere 1641’e ulaşmıştır (YÖK, 2023) Bu durum sigortacılığın Türkiye’de hızla popülerlik kazanan bir araştırma alanı olduğunu göstermektedir.

Bu çalışmada Türkiye’de sigorta alanında yayımlanmış olan doktora tezlerine ilişkin literatür incelemesi yapılacaktır. Çalışmanın veri seti 01.04.2023 itibarıyla YÖK Ulusal Tez Merkezinde listelenen, Türkçe ve İngilizce dilinde yazılmış 161 adet doktora tezinden oluşmaktadır. Çalışmada yazılı veya sözlü iletişim içeriklerini incelemek ve analiz etmek için kullanılan bir araştırma yaklaşımı olan içerik analizi yöntemi kullanılacaktır. İçerik analizi, büyük miktarda veriyi değerlendirmek ve analiz etmek için kapsamlı ve objektif bir yol sağladığı için literatür taramaları incelemelerinde yaygın olarak kullanılan bir yöntemdir. İlgili literatür bu yöntemle analiz edilerek ortak temalar, araştırma eğilimleri ve araştırmada tercih edilen metotlar belirlenecek ve tahlil edilecektir.

Çalışmanın amacı, Türkiye’de sigorta alanında hazırlanan doktora tezlerinin mevcut durumu hakkında kapsamlı bir genel görünüm sağlamak ve literatürdeki boşlukları tespit ederek gelecekteki çalışmalar için öneriler sunmaktır. Bu çalışma Türkiye’de sigorta alanındaki doktora tezlerinin analizi üzerine yapılmış yazarların bilgisi dahilindeki ilk çalışmadır. Bu anlamda Türkiye’deki sigorta araştırmaları alanına özgün bir katkıda bulunacağı düşünülmektedir. Özetle bu çalışma Türkiye’de sigorta alanında yazılmış doktora tezlerine kapsamlı bir genel bakış sunmakta, literatürdeki boşlukları tespit ederek gelecek çalışmalar için öneriler sunmaktadır. Çalışma, sigorta alanında ileriki dönemde yapılacak lisansüstü araştırmalar için faydalı bir başlangıç noktası sağlayacaktır.

LİTERATÜR İNCELEMESİ

İçerik analizi, metinlerin ve görsellerin temaları, örüntüleri ve ilişkileri belirlemek amacıyla sistematik olarak incelenmesini içeren araştırma yöntemidir (Krippendorff, 2013, ss. 18-21). Bu araştırma yöntemi işletme, iletişim ve eğitim başta

olmak üzere çok çeşitli alanlarda kullanılmaktadır. Bu bölümde özellikle sigortacılığa ve lisansüstü literatür incelemesi çalışmalarına odaklanarak, içerik analizi yönteminin kullanım alanlarına ilişkin genel bir görünüm sunulacaktır.

Sigorta alanında içerik analizi yönteminin kullanımına ilişkin literatür nispeten sınırlıdır. Öte yandan bu çalışmalar, içerik analizinin sigortacılıktaki kullanımına ilişkin değerli bilgiler sağlamaktadır. Örneğin Romanosky, Ablon, Kuehn ve Jones (2019), ABD’de sunulan siber güvenlik poliçelerine ilişkin tematik bir araştırma gerçekleştirmiş ve bu alandaki 235 poliçeyi kapsam, başvuru formu ve fiyatlama başlıklarında analiz etmiştir. Çalışma, poliçelerin kapsam yönünden büyük benzerlikler taşıdığını ve sigorta şirketlerinin fiyatlama sürecinde sofistike algoritmalarla ziyade basit kriterleri kullandıklarını ortaya koymuştur. Bununla birlikte çalışma, siber risklerin değerlendirilmesinde hassas ölçümler yapılabilmesi için yeterli verilerin olmadığını tespit etmiştir. Benzer şekilde Wrede, Stegen ve Schulenburg (2020), Alman sigorta pazarında geleneksel sigorta poliçelerinin siber riskler için sunduğu teminatları incelemiştir. Araştırmada poliçelerde kapsam birliğinin olmadığı, teminat ve istisnaların genellikle yetersiz açıklandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bir diğer çalışmada Nayak, Bhattacharyya ve Krishnamoorthy (2019), Hindistan sağlık sigortası sektöründe giyilebilir teknolojinin kullanımı üzerine 53 uzman ile derinlemesine görüşmeler yapmış ve elde ettikleri verileri içerik analizi yöntemi ile analiz etmişlerdir. Çalışma sağlık sigortası şirketlerinin giyilebilir teknolojileri benimseme düzeyinin; şirketlerin teknoloji politikası, kurum kültürü ve stratejik felsefesinden etkilendiğini ortaya koymuştur. Ayrıca neredeyse tüm uzmanlar giyilebilir teknolojinin kullanımının operasyonel maliyetleri azaltacağı ve müşterilere dair daha iyi içgörüler sağlayacağı konusunda hem fikirdir. Huang, Quaddus, Rowe ve Lai (2011), Tayvan hayat sigortası sektöründe bilgi yönetimi uygulamalarına ilişkin 10 bilgi teknolojileri uzmanının katılımıyla mülakatlar gerçekleştirmiş ve verilerin incelenmesinde içerik analizi yöntemini kullanmıştır. Çalışmada hayat sigortası şirketlerinde bilgi yönetiminin etkili bir şekilde uygulanabilmesi için yeterli donanım ve yazılımın sağlanmasının, bilgi yönetiminin organizasyonel yapıya entegre edilmesinin ve üst yönetim desteğinin önde gelen belirleyiciler olduğu tespit edilmiştir.

Türkiye’de sigorta alanında içerik analiz yönteminin kullanıldığı çalışmalar işletme ve iletişim alanlarında yoğunlaşmıştır. Örneğin İşseveroğlu (2019), Borsa İstanbul’da işlem gören sigorta şirketlerinin 2017 ve 2018 faaliyet yılı bağımsız denetçi raporlarını incelemiş, raporlarda yer alan kilit denetim konularının Bağımsız Denetim Standardı (BDS) 70’e uygun olarak oluşturulduğunu tespit etmiştir. Taşkaya ve Güneş (2017), 2016 yılında yayımlanan 125 sigorta reklam videosunu içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. İncelenen reklamların %20’sinde salt korku uyararı

kullanılırken, %80'inde ise korku ve mizah uyarıları birlikte kullanılmıştır. Reklamlarda sigorta hizmetinin olası maddi zararları bertaraf etme ve güvende olma vaadini ön plana çıkarıldığı görülmüştür. Demireli ve Timur (2011), kurumsal şirketlerin sigorta şirketi tercihlerini etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla yaptıkları çalışmada 13 şirket yöneticisi ile birebir görüşmeler yapmış ve sonuçları içerik analizi yöntemi ile analiz etmiştir. Çalışmada sigorta şirketi tercihinde öne çıkan faktörler güvenilirlik, fiyat, şirketin bilinirliği ve imajı, satış öncesi ve satış sonrası hizmetler olarak tespit edilmiştir.

İçerik analizi yöntemi Türkiye'de lisansüstü tezlerin farklı yönlerini analiz etmek için de kullanılmıştır. Literatürdeki çok sayıda araştırma yüksek lisans ve doktora tezlerinin temalarını, araştırma eğilimlerini ve araştırmada kullanılan yöntemleri incelemiştir.

Ozan ve Küçükoğlu (2013), Türkiye'de 2008-2012 yılları arasında yapılan 463 lisansüstü tezini inceledikleri çalışmada, tezlerde çoğunlukla nicel araştırma yönteminin kullanıldığını ve tezlerin eğitim programları ve öğretim, Türkçe eğitimi, hayat bilgisi ve sosyal bilgiler eğitimi alanlarında yapıldığını tespit etmişlerdir. Benzer bir çalışmada Bıkmaz vd., (2013), Türkiye'de 1974-2009 yılları arasında eğitim programları ve öğretim alanında yapılmış 358 doktora tezini incelemiş, tezlerin ağırlıklı olarak öğretme-öğrenme yaklaşımının, yönteminin ve tekniklerinin etkisini konu aldığını ve son yıllarda bu alanda yapılan tezlerin sayısında önemli bir artış olduğunu ortaya koymuştur. Tezlerde genellikle deneysel ve betimsel araştırma yöntemleri tercih edilmektedir.

Lisansüstü tezlerin içerik analiz yöntemi ile incelendiği bir diğer çalışmada Çelik (2016), Türkiye'de 2000-2015 yılları arasında yenilikçilik konusunda yapılan doktora tezlerini analiz etmiş, tezlerin ağırlıklı olarak sosyal bilimler enstitüsünde ve işletme ana bilim dalında çalışıldığını bulmuştur. Ayrıca tezlerde en fazla araştırılan konu yenilikçilik performansı, en fazla tercih edilen araştırma yöntemi ise anket yöntemidir. Çilingir (2017), Türkiye'de iletişim alanında 1996-2015 yılları arasında yapılan 64 yüksek lisans ve doktora tezini incelemiş, yapılan çalışmaların gazetecilik ve halkla ilişkiler ana bilim dallarında yoğunlaştığını tespit etmiştir. Ayrıca araştırma yöntemi olarak içerik analizi ve literatür taraması ön plana çıkmaktadır. Sevilmiş, Erdoğan ve Şirin (2019), Türkiye'de 2005-2007 yılları arasında spor bilimleri alanındaki hizmet konulu 17 yüksek lisans ve yedi doktora tezini incelemiştir. Spor bilimleri alanındaki bu tezlerde ağırlıklı kullanılan araştırma yöntemi ise anket yöntemidir. Ayrıca anket yöntemi ile gerçekleştirilen tezlerde en fazla hizmet kalitesi değerlendirme ölçüğü kullanılmıştır.

Sonuç olarak içerik analizi yöntemi Dünya’da ve Türkiye’de sigorta alanında çeşitli disiplinlerde yapılan araştırmalarda ve lisansüstü tezlerin literatür incelemelerinde yaygın olarak kullanılmıştır. Yapılan literatür incelemesi, içerik analizi yönteminin Türkiye’de sigorta alanında yapılan doktora tezlerinin temaları, araştırma eğilimleri ve araştırmada tercih edilen metotların değerlendirilmesinde geçerli ve faydalı bir araştırma yöntemi olduğunu göstermektedir.

YÖNTEM

Çalışma kapsamında Türkiye’de sigorta alanında yapılmış doktora tezleri betimsel içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir. İçerik analizi, yazılı ve görsel içeriklerin sistematik olarak incelenmesini sağlayan ve sosyal bilimler alanında yaygın olarak kullanılan bir araştırma yöntemidir. Bu yöntem çok sayıda içeriğin analiz edilerek karmaşık konuların kapsamlı ve derinlemesine analiz edilmesine imkan sağlamaktadır (Ültay vd., 2021). Bununla birlikte içerik analizi yönteminin bazı sınırlılıkları da vardır. Yöntemin uygulanmasındaki en önemli zorluklardan birisi verilerin sınıflandırılması ve yorumlanması sürecinin özneliğidir (Stemler, 2000).

Evren ve Örneklem

Çalışmanın evreni Türkiye’deki üniversitelerde yazılmış, başlığında “sigorta” ve/veya “sigortacılık” sözcüğü geçen doktora tezlerinden oluşmaktadır. Bu bağlamda örneklem seçimi yapılmadan 1965-2023 yılları arasındaki tezler incelenmiştir.

Çalışmada kullanılan veri seti ise 01.09.2022-01.04.2023 tarihleri arasında YÖK Ulusal Tez Merkezi veritabanından temin edilmiştir (YÖK, 2023). Bu kapsamda ulaşılan 230 adet tezdən, 69’u kapsam dışında bırakılmıştır. Kapsam dışında bırakılan tezlerden özet ve/veya indirme izni olmayanlar 25 adet, yüksek lisans tezi bir adet, BSMV konulu iki adet, mevduat sigorta sistemi konulu beş adet, sosyal güvenlik konulu 29 adet, emeklilik sistemi konulu altı adet ve Kırgızca yazım dili olan bir adet tezdır.

Veri Analizi

Toplanan verilerin kodlanması ve kategorize edilmesinde MAXQDA 20.4.0. yazılımı kullanılmıştır. MAXQDA, içerik analizi alanında sıklıkla kullanılan ve nitel verilerin analiz edilmesi ve görselleştirilmesine olanak sağlayan bir veri analizi yazılımıdır (Kuckartz, 2014). Veri analizi gerçekleştirilirken literatürle uyumlu bir süreç işletilmiştir. YÖK Ulusal Tez Merkezi veritabanından alınan doktora tezlerine ilişkin veriler iki uzman araştırmacı tarafından MAXQDA’ya aktarılmıştır. Çalışma kapsamına giren 161 doktora tezi toplam 1196 defa kodlanmıştır. Geçerlilik ve güvenilirlik araştırması sonrası, ekonomi ve finans, mevzuat ve yasal konular, işletme

yönetimi, pazarlama, risk yönetimi ve aktüerya temaları ve bunların alt temaları oluşturulmuştur. MAXQDA yardımıyla oluşturulan ana tema ve alt temalara ait kod haritası raporlanmıştır. Ayrıca tezlere yönelik sektör, araştırma yöntemi, üniversite, çalışma yılı, çalışma dili ve danışmanın ünvanı başlıklarında kodlamalar yapılmıştır.

Çalışmanın Geçerliliği ve Güvenirliliği

Nitel araştırmalarda çalışmanın geçerliliği ve güvenirliliği önemli bir problemdir. Bunun çözümü için kodlayıcıların uyumu veya uzlaşması sağlanmalıdır. Bu bağlamda kodlayıcı seçimi de çalışmanın geçerliliği ve güvenirliliği için önemli bir unsurdur. Çalışmada kodlama yapan iki uzman araştırmacı da sigorta sektöründe profesyonel olarak çalışmış, sigortacılık alanında eğitim almış, bilimsel çalışmaları olan akademisyenlerdir. Araştırmacılar verileri ayrı ayrı kodlamış ve kodlamalar üzerinde uzlaşma sağlanmıştır.

Kodlayıcılar uzlaşması için Miles ve Huberman'ın (2021) formülü (Güvenirlilik = Görüş birliği sayısı / Toplam görüş birliği sayısı + görüş ayrılığı sayısı) kullanılmıştır. Uzlaşma oranı ise, %86 bulunmuş olup çalışmanın güvenirlilik düzeyinin yeterli olduğu görülmüştür (Miles & Huberman, 2021, s. 64). Buna ek olarak içerik analizlerinde sıklıkla kullanılan ve Cohen (1960) ait kodlayıcılar arası güvenirlilik testlerinden Cohen Kappa testi uygulanmıştır. Buna göre, Cohen'in Kappa katsayısı (κ) 0,794 hesaplanmıştır. İlgili katsayının yorumlanması için Landis ve Koch'un (1977) uyum düzeylerini içeren tablosundan yararlanılmıştır. Bu tabloya göre, kappa katsayısı 0,61-0,80 aralığında yer aldığı için kodlayıcıların iyi düzeyde uyumlu olduğu görülmüştür.

Bulgular ve Tartışma

Bu bölümde, çalışmanın kapsamına giren 161 doktora tezinin içerik analizine ilişkin bulgulara yer verilecektir. Öncelikle tezlerin ağırlıkla biçimsel özelliklerden oluşan, tezin konu aldığı sektör, yayımlandığı üniversite, yayın yılı, araştırma yöntemi, yayın dili ve danışman ünvanına ilişkin frekans dağılımı paylaşılacaktır. Son olarak oluşturulan temalara ilişkin bilgiler ve MAXQDA ile yaratıcı kodlama aracılığıyla tasarlanan temalara ait frekanslarında yer aldığı kod haritası raporlanacaktır.

Doktora tezlerinin frekans dağılımları

Dünyada sigortacılığın bilimsel bir disiplin olarak kabulünün uzun bir geçmişi vardır. Fakat Türkiye'de görece yeni olan sigortacılık bilim dalında yazılan doktora tezleri kısa sürede önemli bir sayıya ulaşmıştır. Bu noktada araştırmacıların sigortacılığa olan ilgisini ve farkındalığını arttırmak için tezlere ait özelliklere ilişkin veriler paylaşılacaktır.

Tablo 1. Doktora tezlerinin yıllara göre dağılımı

Dönem	Tez Adeti	Frekans
2020 ve sonrası*	42	%26,09
2010-2019	62	%38,51
2000-2009	47	%29,19
1999 Öncesi	10	%6,21
Toplam	161	%100,0

*01.04.2023 tarihine kadar.

Tablo 1’de doktora tezlerinin yıllara göre dağılımı yer almaktadır. Sigortacılık alanındaki ilk doktora tezi 1965 yılında Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde yapılmıştır. O halde Türkiye’de sigortacılığın bilimsel temsili olarak kabul edebileceğimiz doktora düzeyinde ilk eserin yaklaşık 58 yıl önce ortaya çıktığını söyleyebiliriz. Takip eden 35 yılda Türkiye’de sigortacılık, doktora araştırmacıları tarafından fazla ilgi görmemiş ancak 2000 sonrasında araştırma sayısında önemli bir artış yaşanmıştır. Bu önemli sıçrayış 2010-2019 yılları arasında zirveye ulaşmış ve 2020’den bugüne henüz üç yıl bile olmamışken yüksek bir tez sayısına ulaşılmış olması artış trendinin sürdüğünü göstermektedir. Öyleki tek başına 2020 sonrası tez sayısı toplam tez sayısının %26,09’unu oluşturmaktadır.

Tablo 2. Doktora tezlerinin sigorta branşına göre dağılımı

Sigorta Branşı	Tez Adeti	Frekans
Genel	69	%42,9
Hayat Dışı	81	%50,3
Hayat	11	%6,8
Toplam	161	%100,0

Çalışma kapsamına giren doktora tezleri ele aldıkları sigorta branşı bakımından üç başlıkta sınıflandırılmıştır. Araştırmaların büyük oranda sigorta sektörünün genelini etkileyen konuları ele aldığı görülmektedir. Diğer bir değişle bu çalışmalar hayat veya hayat dışı branşlarındaki spesifik meselelerden ziyade, sektörün genelini ilgilendiren makro tartışmaları ele almıştır. Branş özelindeki çalışmalarda ise hayat dışı branşlarda yapılan çalışmaların sayısı hayat branşındaki çalışmaların yaklaşık sekiz katıdır. Bu durum bize Türkiye’deki sigorta doktora araştırmalarının büyük oranda sektörün genel görünümüne odaklandığını, sigorta branşları özelindeki konuları ele almada ise sınırlı kaldığını göstermektedir.

Tablo 3. Doktora tezlerinin araştırma yöntemine göre dağılımı

Araştırma Yöntemi	Tez Adeti	Frekans
Nitel Analiz	91	%56,5
Nicel Analiz	53	%32,9
Karma	17	%10,6
Toplam	161	%100,0

Doktora tezlerinin araştırma yöntemine göre dağılımı Tablo 3'te görülmektedir. Tezlerde kullanılan yöntemler ağırlıklı nitel ve nicel veri analizleridir. Fakat nitel veri analizi, nicel ve karma yöntemlere göre daha çok tercih edilmektedir. Nitel veri analiz yöntemleri içinde betimsel analiz en sık kullanılanıdır. Geniş bir alt tema çeşitliliğine sahip olan betimsel analiz içeren tezler, görece geçmiş yıllara ait çalışmalardır. Ayrıca son yıllarda nitel veri analiz yöntemlerinden vaka analiz yönteminin tercih edildiği doktora tezleri de önemli oranda artmıştır.

Nicel veri yöntemlerinin kullanıldığı doktora tezlerinde ise regresyon, panel veri ve rasyo analizleri öne çıkmaktadır. Bunların arasında regresyon analizi hem en çok tercih edilen hem de son yıllarda sıklıkla kullanılan analiz yöntemi olmuştur. Regresyon analiz yöntemini kullanan doktora tezlerinin de ağırlıklı olarak sigorta fiyatlaması, tüketici davranışları ve iş geliştirme alt temalarında yer aldığı görülmektedir. Panel veri analizini içeren doktora tezlerinin ise büyük bölümü finansal performans alt temasına sahiptir. Ayrıca panel veri analizinin son yıllarda daha sık tercih edilmeye başlandığı görülmektedir.

Karma yöntemlerin kullanıldığı doktora tezleri ise sınırlı sayıdadır. Fakat son yıllarda doktora tez sayılarındaki artış ve çeşitliliğin yükselmesi ile birlikte, karma yöntemler de tercih edilmektedir. Özellikle çok disiplinli çalışmalarda, karma yöntemlerin daha çok yer aldığı görülmektedir.

Tablo 4. Doktora tezlerinin üniversitelere göre dağılımı

Üniversite	Tez Adeti	Frekans
Marmara Üniversitesi	29	%18,01
İstanbul Üniversitesi	24	%14,91
Ankara Üniversitesi	11	%6,83
Diğer	97	%60,25
Toplam	161	%100,0

Doktora tezlerinin üniversiteler arasındaki dağılımının yer aldığı Tablo 4’e göre, sigorta doktora araştırmalarında Marmara Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi en yüksek paya sahiptir. Marmara Üniversitesi’ndeki doktora tezlerinin Sosyal Bilimler Enstitüsü’nün yanında Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü’ne ait olduğu görülmektedir. Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde büyük oranda İşletme Ana Bilim Dalı’na ait olan tezler, Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü’nde Bankacılık Ana Bilim Dalı’na aittir. Benzer şekilde doktora tezlerinin İstanbul Üniversitesi’nde de ağırlıkla Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı’na ait olduğu görülmektedir. Bunun yanında, son üç yılda yayımlanan doktora çalışmaları sigortacılık ve aktüerya ana bilim dallarının gelişimini net bir şekilde ortaya koymaktadır. Marmara Üniversitesi Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü Sigortacılık Ana Bilim Dalı, İstanbul Ticaret Üniversitesi Finans Enstitüsü Sigortacılık ve Risk Yönetimi Ana Bilim Dalı ve Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Aktüerya Bilimleri Ana Bilim Dalı’na ait dokuz tez yayımlanmıştır.

Sosyal bilimlerin dışında kalan enstitülere kayıtlı doktora tezleri de bulunmaktadır. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sağlık Yönetimi Ana Bilim Dalı, Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tarım Ekonomisi Ana Bilim Dalı, Boğaziçi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü İnşaat Mühendisliği Ana Bilim Dalı’ndaki tezler bu duruma örnek olarak gösterilebilir. Bu bağlamda, sigorta doktora araştırmalarının ağırlıklı olarak sosyal bilimler alanındaki enstitülerde yapılmış olduğunu, bununla birlikte son yıllarda sigortanın diğer alanlarla olan ilişkisinin kurulduğu çok disiplinli çalışmalarında artmaya başladığını söyleyebiliriz.

Tablo 5. Doktora tezlerinin yazım diline göre dağılımı

Dil	Tez Adeti	Frekans
Türkçe	149	%92,5
İngilizce	12	%7,5
Toplam	161	%100,0

Doktora tezlerinin yazım diline göre dağılımını gösteren Tablo 5’e göre, tezlerin tamamına yakınının Türkçe dilinde yazıldığı görülmektedir. İngilizce dilinde yayımlanmış araştırmaların sayısı ise çok düşüktür.

Tablo 6. Doktora tezlerinin danışman unvanına göre dağılımı

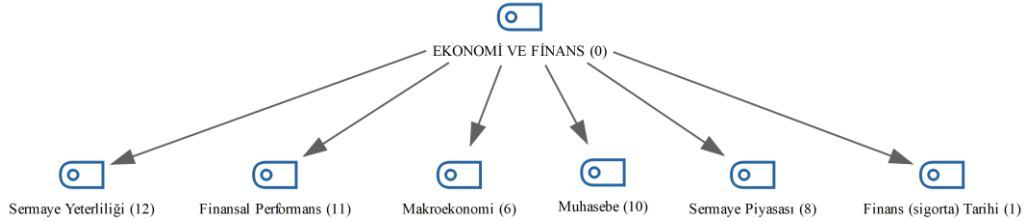
Danışman Unvanı	Tez Adeti	Frekans
Prof. Dr.	127	%78,9
Doç. Dr.	25	%15,5
Dr. Öğr. Üyesi	9	%5,6
Toplam	161	%100,0

Son olarak Tablo 6’da doktora tezlerinin danışman unvanlarına göre dağılımı görülmektedir. Doktora tezleri ağırlıklı Profesör Doktor unvanlı danışmanlar yardımıyla yazılmıştır. Doçent Doktor unvanlı danışmanların sayısı Doktor Öğretim Üyesi unvanlı danışmanların yaklaşık üç katıdır. Doktor Öğretim Üyesi danışmanlığında yazılan tezlerin bulunduğu üniversitelerin bir kısmının 2006 yılı sonrası kurulan üniversitelere ait olduğu görülmektedir.

Doktora Tezlerinin Araştırma Temalarına Göre Dağılımı

Ekonomi ve finans ana teması

Çalışmanın kapsamına giren tezlere ilişkin oluşturulan ana temalardan ekonomi ve finans, 48 adet kodlama ile en yüksek kodlamaya sahip ana temadır. Ayrıca Ekonomi ve finans, altı ayrı alt temadan oluşmaktadır. Bu alt temalar frekans sayıları ile Şekil 1’de görülmektedir.

Şekil 1. Ekonomi ve Finans Ana Teması Ve Alt Temaları

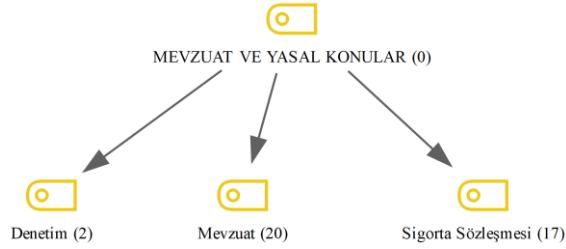
Ekonomi ve finans ana teması altında en sık kodlanan alt tema sermaye yeterliliğidir. Bu tezlerin Avrupa Birliği’ne entegrasyon çalışmaları çerçevesinde Sonvency II kriterlerine odaklandığı görülmektedir. Bunun yanında sigorta şirketlerinin hisse senedi değeri ve portföy performanslarını da analiz etmektedir. Bir diğer sık kodlanan alt tema ise finansal performanstır. Bu çalışmaların finansal karlılık üzerine odaklandığı ve özellikle son beş yıl içinde sıklıkla araştırma konusu yapıldığı görülmektedir. Üçüncü olarak en sık kodlanan alt tema ise muhasebedir. Muhasebe alt temasını kullanan tezlerin ağırlıklı sigorta sektöründe uluslararası finansal raporlama

standartları ve Avrupa Birliği Tek Sigorta Piyasası’na muhasebesel uyumu incelemektedir. Ayrıca sigorta tarihi alt temalı sadece tek bir doktora tezinin olması da dikkat çekicidir.

Mevzuat ve yasal konular ana teması

Mevzuat ve yasal konular en sık kodlama yapılan ikinci ana temadır. Toplam 39 kodlama yapılan mevzuat ve yasal konular ana temasının altında üç tema bulunmaktadır. Bu alt temalar frekans sayıları ile Şekil 2’de görülmektedir.

Şekil 2. Mevzuat ve Yasal Konular Ana Teması ve Alt Temaları

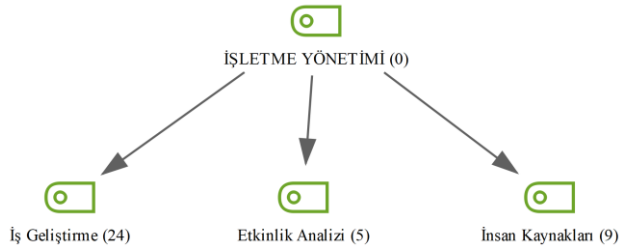

Mevzuat ve yasal konular temasına ait en yüksek kodlanan alt tema mevzuattır. Bu alt temaya sahip doktora tezlerinin hukuğun kapsamına giren kanuni ihtilafları, sebepsiz zenginleşmeyi ve Avrupa Birliği Tek Sigorta Piyasası’na mevzuatsal uyumu incelemektedir. Diğer en sık kodlanan alt tema ise sigorta sözleşmesidir. Sigorta sözleşmesi alt temalı tezlerin ise ağırlıklı betimsel analiz yöntemleri ile farklı sigorta ürünlerine yönelik sözleşme esaslarına odaklandığı görülmektedir.

İşletme yönetimi ana teması

İşletme yönetimi bir diğer ana tema olup, 38 kodlama yapılmıştır. En sık kodlanan ana temalar arasında üçüncü sırada yer alan işletme yönetimi temasının altında üç tema bulunmaktadır. Bunlar Şekil 3’te görülmektedir.

Şekil 3. İşletme Yönetimi Ana Teması ve Alt Temaları

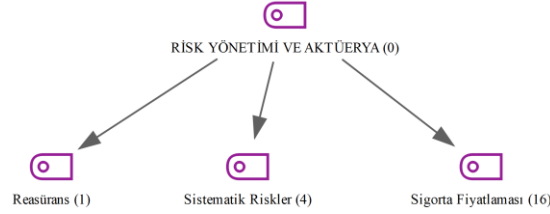

İşletme yönetimi ana teması altında en sık kodlanan alt tema iş geliştirmedir. İş geliştirme alt temasına ait doktora tezlerinin alternatif sigortacılık uygulamalarına odaklandığı görülmektedir. Bunların arasında katılım sigortacılığı sistemi ön plana çıkmaktadır. İşletme yönetimi ana teması altında en sık kodlanan diğer alt tema insan kaynaklarıdır. Bu alt temanın kapsamına giren doktora tezleri ise, insan kaynakları yönetimi, çalışanların sosyo-ekonomik profilleri, personel güçlendirme gibi konuları araştırdıkları görülmektedir. Ayrıca etkinlik analizi alt temalarına ait sınırlı sayıda doktora tezi vardır.

Risk yönetimi ve aktüerya ana teması

Risk yönetimi ve aktüerya en sık kodlanan dörüncü ana temadır. Bu ana temada 21 defa kodlama yapılmış ve üç alt temadan oluşmaktadır. Risk yönetimi ve aktüerya ana temasının altındaki temalar şekil 4'te görülmektedir.

Şekil 4. Risk Yönetimi ve Aktüerya Ana Teması ve Alt Temaları

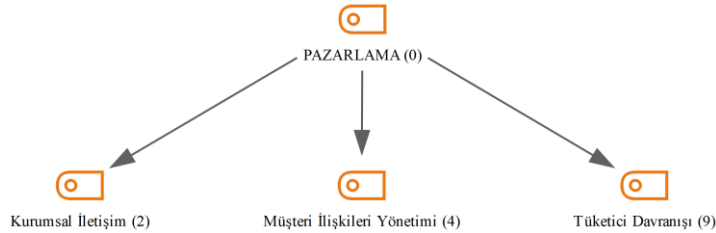

Risk yönetimi ve aktüerya ana teması altında en sık kodlanan alt tema sigorta fiyatlamasıdır. Sistematik riskler de bu ana temada en çok kodlanan alt temalardandır. Reasürans alt temalı ise sadece bir adet doktora tezi bulunmaktadır.

Pazarlama ana teması

Pazarlama en az kodlanan ana temadır. Pazarlama ana teması 15 defa kodlanmış ve üç alt temaya ayrılmıştır.

Şekil 5. Pazarlama Ana Teması ve Alt Temaları

Tüketici davranışı da en sık kodlanan alt temadır. Özellikle tüketici davranışları alt temalı doktora tezlerinin son yıllarda arttığı görülmektedir. Bunlar ise önemli sayıda davranışsal iktisat veya davranışsal finans alanlarını konu edinen tezlerdir. Benzer şekilde müşteri ilişkileri yönetimi alt temalı çalışmaların da son yıllarda arttığı görülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Türkiye’de sigortacılığın bilimsel bir disiplin içinde değerlendirilmesi 1965 yılında bu alandaki ilk doktora tezinin yayımlanmasıyla başlamıştır. Ülkede 1990’lı yıllarda hız kazanan serbestleşme akımı, sigorta sektörünün büyümesini, sigortacılık mesleğinin yaygınlaşmasını sağlamıştır. Sigortacılık alanında lisans ve lisansüstü programların açılması da benzer döneme rastlamaktadır. Ancak doktora araştırmacılarının sigorta alanına olan ilgisi uzunca bir süre sınırlı kalmıştır. Sigorta doktora tezleri alanında geniş bir literatürün oluşması ancak 2000 sonrasında mümkün olmuştur. Yayımlanan ilk doktora tezinden 2000 yılına kadar geçen 35 yıllık sürede yalnızca 10 doktora tezi tamamlanmışken, 2000 sonrası 01.04.2023 tarihine kadar bu sayı 151’e ulaşmıştır. Bu çalışmaların 42 tanesinin 2020 yılı sonrası yayımlanmış olması, doktora araştırmacılarının sigorta alanına olan ilgisinin üssel olarak arttığını göstermektedir. İncelenen doktora tezlerinin yarısından fazlası herhangi bir branş ayırımına gitmeden sigorta sektörünün genelini ilgilendiren makro konuları ele almaktadır. Ancak hayat ve hayat dışı sigorta branşları mevzuat, underwriting, finansal yönetim gibi birçok fonksiyon açısından birbirinden çok farklı dinamiklere sahiptir. Bu durum doktora araştırmalarında sigorta branşlarına özgü spesifik konu başlıklarının yeterince irdelenmediğini ortaya koymaktadır. Sigorta branşları özelinde yapılan araştırmalarda ise çalışmaların dağılımı sigorta sektörünün gelişmişlik düzeyi ile paralellik göstermektedir. Türkiye’de sigorta prim üretimi içerisinde önemli paya sahip olan hayat dışı branşlar, doktora araştırmalarında da yüksek ağırlığa sahiptir. Hayat branşında yapılan çalışmalar ise toplam doktora tezlerinin %6,8 gibi düşük bir oranı oluşturmaktadır. Gelecek dönemde yapılacak çalışmalarda, araştırmacıların sigorta branşları özelindeki konuları ele alması, özellikle de hayat branşındaki eksikliklere odaklanması literatürdeki önemli bir boşluğu dolduracaktır.

Doktora tezlerinde sıklıkla nitel ve nicel analiz yöntemlerinin kullanıldığı görülmektedir. Bununla birlikte kullanılan analiz yöntemi çalışmanın temasına göre şekillenmektedir. Nitel yöntemlerden betimleyici analiz yöntemi sınırlı sayıda olan ve alternatif bir sigortacılık modeli olarak değerlendirilen katılım sigortacılığı başta olmak üzere, denetim, tekdüzen muhasebe sistemi, sigorta mevzuatı, sigorta sözleşmesi gibi teorik ağırlıklı çalışmalarda kullanılmaktadır. Nicel analiz tekniklerinde ise regresyon ve panel veri analizi son yıllarda yaygınlaşan yöntemlerin başında gelmektedir.

Özellikle panel veri analizi gibi ileri ekonometrik analiz yöntemlerinin kullanımı, sigorta sektörüne ilişkin ikincil verilere erişimin artmasıyla paralel ilerlemektedir. İncelenen çalışmalarda nitel ve nicel analiz yöntemlerinin bir arada kullanıldığı araştırmalar ise sınırlıdır. Sigorta alanındaki çok disiplinli çalışmaların artması, araştırma yöntemlerinin zenginleşmesini sağlayacaktır.

Türkiye'deki doktora tezlerinin %32'inden fazlası, bu alandaki önde gelen üniversitelerden olan Marmara Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi'ne aittir. Bazı üniversitelerde tezlerin sayısı sınırlı olmakla birlikte, sigorta alanında doktora çalışmasının yapıldığı toplam 47 ayrı üniversite bulunmaktadır. Tezler ağırlıklı olarak işletme, iktisat gibi ana bilim dallarında çalışılmaktadır. Bunun nedeni Türkiye'de doktora düzeyindeki sigortacılık doktora programlarının görece geç bir tarihte açılmasıdır. Hali hazırda Marmara Üniversitesi, İstanbul Ticaret Üniversitesi ve Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi'nde sigortacılık, Hacettepe Üniversitesi'nde aktüerya bilimleri doktora programı mevcuttur. Sigortacılık doktora programlarına olan ilginin artması, bu alandaki araştırmaların sektörü doğrudan ilgilendiren, güncel ve spesifik konulara yoğunlaşmasını da sağlayacaktır.

Doktora tezlerinin dağılımına ilişkin bir diğer dikkat çekici gösterge de tezlerin %92,5'inin yayın dilinin Türkçe olmasıdır. Sigortacılık Türkiye'deki finansal sistem içinde bankacılık sektörünün gölgesinde ikincil bir rol üstlense de gelişmiş ülkelerde finansal sistemin en önemli unsurudur. Bu noktada sigortacılık uluslararası bir sektör ve akademik disiplindir. Küresel ölçekte çalışmaların büyük bölümü ise İngilizce dili ile yapılmaktadır. Doktora tezlerinin uluslararası sigorta literatürüne daha fazla katkı sağlaması için İngilizce dilinde yazılan tez oranlarının artırılması gerekmektedir.

Çalışmada içerik analizi yöntemi ile incelenen doktora tezleri beş ana tema ile sınıflandırılmıştır. Bunlar arasında ekonomi ve finans teması 48 tez ile en fazla araştırmanın yapıldığı alandır. Onu sırasıyla mevzuat ve yasal konular, işletme yönetimi, risk yönetimi ve aktüerya ve pazarlama temaları izlemektedir. Çalışmaların alt temalarına bakıldığında iş geliştirme, mevzuat ve sigorta sözleşmesi ön plana çıkmaktadır.

Doktora tezlerinin belirli konular etrafında yoğunlaşmış olması, sigortacılık gibi çok disiplinli uygulamaya sahip bir alanda henüz yeterince araştırılmamış alanların olduğunu göstermektedir. Örneğin sigortacılık pratiğinde önemli bir yere sahip risk yönetimi ve aktüerya başlığında 21 çalışma yapılmıştır. Yine sigortacılığın tabana yayılmasında önemli bir rol üstlenebilecek pazarlama ana temasına sadece 15 doktora tezi vardır. Oysa nispeten spesifik bir alan olan mevzuat ve yasal konular ana temasında daha yüksek sayıda doktora tezi bulunmaktadır. Ayrıca Türk sigorta sektörünün gelişim sürecine ışık tutacak ve bugün karşı karşıya olduğu yapısal

problemlerin daha iyi anlaşılmasını sağlayacak sigorta tarihi alanında yalnızca bir araştırma yapılmıştır.

Bu çalışma, Türkiye’de sigorta alanında yapılan doktora tezlerine ilişkin mevcut görünümü sunmak ve daha fazla araştırma yapılması gereken alanların belirlemek amacıyla yapılmıştır. Sonuçlar, Türkiye’de doktora araştırmalarının sayısının son dönemde hızla arttığını, çalışmalarda kullanılan yöntemlerin çeşitlendiğini ve yeni araştırma temalarının ortaya çıktığını göstermiştir. Öte yandan, yayımlanan doktora tezleri detaylı olarak analiz edildiğinde, Türkiye’de sigorta araştırmaları alanında bir dizi gelişim alanı olduğu ortaya çıkmaktadır.

İlk olarak, sigortacılık alanında uzmanlaşmış araştırmalara öncelik verilmesi gerekmektedir. Doktora araştırmaları içerisinde sigortacılığın temel fonksiyonlarıyla ilişkili tezlerin oranı oldukça düşüktür. Risk yönetimi ve aktüerya gibi alanlardaki araştırmalar, sigortanın teknik yönlerinin daha doğru anlaşılmasını sağlayabilir. Ayrıca bu araştırmalar, sigortacılık alanındaki disiplinler arası çalışmalar için de sağlam bir temel oluşturacaktır. İkinci olarak, sigorta alanında veriye dayalı ampirik çalışmalar daha fazla teşvik edilmelidir. İncelenen doktora tezlerinin önemli bir kısmı teorik konuları ele almakta, tezlerde yer alan argümanları destekleyecek ampirik kanıtlar yetersiz kalmaktadır. Sigorta alanında daha fazla ampirik çalışma yapılması, ülkedeki sigortacılık pratiğinin gelişmesini sağlayacak içgörüler sunabilir. Üçüncü olarak, sigorta araştırmaları alanında üniversite–sektör işbirliğinin geliştirilmesine ihtiyaç vardır. İncelenen doktora araştırmalarının önemli bir kısmının belirli temalar etrafında yoğunlaşmış olması, araştırma konularının belirlenmesinde sektörel gündem ve önceliklerin yeterince dikkate alınmadığını göstermektedir. Bu noktada akademi ile sektör paydaşlarının birlikte çalışması araştırma önceliklerinin daha doğru belirlenmesini ve uzmanlık paylaşımının artmasını sağlayacaktır. Dördüncü ve son olarak, Türkiye’deki sigorta araştırmalarının uluslararası literatüre katkısı artırılmalıdır. Yayımlanan doktora tezlerinin neredeyse tamamının Türkçe dilinde yazılmış olması, araştırmalarının uluslararası literatüre entegrasyonunu zayıflatmaktadır. Bu noktada yabancı dilde yayımlanacak doktora tezlerini teşvik etmek, uluslararası işbirliğini artırarak farklı bakış açıları ve yenilikçi araştırma konularının ortaya çıkmasını sağlayabilir.

Bu çalışma, sigorta alanında lisansüstü düzeyinde inceleme yapmak isteyen araştırmacılar için faydalı bir başlangıç sunmakla birlikte bazı kısıtlara sahiptir. Öncelikle çalışmada yalnızca doktora tezleri incelenmiştir, bu alandaki yüksek lisans tezleri, makaleler ve diğer yayınlar kapsama dahil edilmemiştir. Ayrıca çalışma sigorta alanındaki literatüre ilişkin genel bir görünüm sunsa da sigorta sektöründe spesifik olarak hangi alanlarda daha fazla araştırma yapılmasına ihtiyaç duyulduğuna ilişkin

kapsamlı bir analiz içermemektedir. Gelecek çalışmalarda araştırmacılar, daha geniş bir veri seti ile sigorta sektöründeki güncel gelişmeler ışığında öne çıkan araştırma konularını belirleyebilirler.

Yazar Katkı Oranı ve Çıkar Çatışması Beyanı: Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı sağlamıştır ve herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

KAYNAKÇA

Akbulut, H. (2014). *Cumhuriyet dönemine kadar Osmanlı İmparatorluğu'nda sigortacılık*. (Yayımlanmamış doktora tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Atar, A. (2023). *Osmanlı'da sigorta düşüncesi ve uygulamaları*. H. Meral (Ed.), 21. yüzyılda Türk sigorta sektörüne 21 tavsiye içinde (ss. 21-38). Ankara: Nobel Bilimsel Eserler.

Aziz, B. & Suhardi, K. (2020). A systematic literature review of cyber insurance challenges. In: *International Conference on Information Technology Systems and Innovation (ICITSI 2020)*, Padang, Indonesia, 357-363.

Baştürk, F. H. (2016). Sigortacılık alanında yüksek lisans, doktora eğitiminin gerekliliği ve mevcut durum. *Journal of Research in Education and Teaching*, 5 (1), 215-224.

Bıkmaz, F. H., Aksoy, E., Tatar, Ö. & Altınyüzük, C. A. (2013). Eğitim programları ve öğretim alanında yapılan doktora tezlerine ait içerik çözümlemesi (1974-2009). *Eğitim ve Bilim*, 38 (168), 288-303.

Booth, A., Sutton, A., Clowes, M. & Martyn-St James, M. (2021). *Systematic approach to a successful literature review*. California: Sage Publications.

Cohen, J. (1960). A coefficient of agreement for nominal scales. *Educational and Psychological Measurement*, 20 (1), 37-46.

Çelik, N. (2016). Yenilikçilik konusunda yapılan doktora tezlerinin içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmesi. *Uluslararası Ekonomi ve Yenilik Dergisi*, 2 (1), 29-42.

Çilingir, A. (2017). İletişim alanında içerik analizi yöntemi kullanılarak yapılan yüksek lisans ve doktora tezleri üzerine bir inceleme. *Erciyes İletişim Dergisi*, 5 (1), 148-160.

Demireli, C. & Timur, M. N. (2011). Kurumsal müşterilerde sigorta şirketi seçimi üzerine bir uygulama. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (30), 1-18.

Huang, L. S., Quaddus, M., Rowe A. L. & Lai, C. (2011). An investigation into the factors affecting knowledge management adoption and practice in the life insurance business. *Knowledge Management Research & Practice*, (9), 58-72.

İşseveroğlu, G. (2019). Bağımsız denetim raporunda kilit denetim konuları: BİST sigorta şirketlerinin 2017-2018 yılları analizi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (84), 49-64.

Kalfin, K., Sukono, F., Supian, S. & Mamat, M. (2022). Insurance as an alternative for sustainable economic recovery after natural disasters: a systematic literature review. *Sustainability*, 14 (7), 1-18.

Krippendorff, K. (2013). *Content analysis. an introduction to its methodology*. California: Sage Publications.

Kuckartz, U. (2014). *Qualitative text analysis: a guide to methods, practice & using software*. California: Sage Publications.

Landis, J. R. & Koch, G. G. (1977). The measurement of observer agreement for categorical data. *Biometrics*, 159-174.

Liedtke, P. M. (2007). What's insurance to a modern economy?. *The Geneva Papers on Risk and Insurance-Issues and Practice*, (32), 211-221.

Miles, M. B. & Huberman, A. M. (2021). *Genişletilmiş bir kaynak kitap: nitel veri analizi*. (S. A. Altun, A. Ersoy Çev.). Ankara: Pegem Akademi.

Nayak, B., Bhattacharyya, S. S. & Krishnamoorthy, B. (2019). Integrating wearable technology products and big data analytics in business strategy: A study of health insurance firms. *Journal of Systems and Information Technology*, 21 (2), 255-275.

Ozan, C. & Küçüköglü, A. (2013). Sınıf öğretmenliği alanındaki lisansüstü tezlere yönelik bir içerik analizi. *International Journal Of Eurasia Social Sciences*, 4 (12), 27-47.

Romanosky, S., Ablon, L., Kuehn, A. & Jones, T. (2019). Content analysis of cyber insurance policies: How do carriers price cyber risk? *Journal of Cyber security*, 5 (1), 1-19.

Sevilmiş, A., Erdoğan, A. & Şirin, E. F. (2019). Content analysis of the theses done on service quality in sports (2005-2017). *The Journal of Eurasia Sport Sciences and Medicine*, 1 (1), 31-45.

Stemler, S. (2000). An overview of content analysis. *Practica Assessment, Research, and Evaluation*, 7 (1), 1-10.

Talonen, A. (2016). Systematic literature review of research on mutual insurance companies. *Journal of Co-operative Organization and Management*, 4 (2), 53-65.

Taşkaya, M. & Güneş, S. S. (2017). Post-modern belirsizlik ortamında “tüketime sunulan güven”: Sigorta reklamları üzerine bir analiz. *Global Media Journal TR Edition*, 7 (14), 223-228.

Ültay, E., Akyurt, H. & Ültay, N. (2021). Sosyal bilimlerde betimsel içerik analizi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (10), 188-201.

Wrede, D., Stegen, T. & Graf Von Der Schulenburg, J. M. (2020). Affirmative and silent cyber coverage in traditional insurance policies: Qualitative content analysis of selected insurance products from the german insurance market. *The Geneva Papers on Risk and Insurance-Issues and Practice*, (45), 657-689.

Yükseköğretim Kurulu, YÖK. (2023). Gelişmiş Arama, Ulusal Tez Merkezi, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>, (Erişim Tarihi: 01.04.2023)